

Soovitused esitluse koostamiseks

Slaidid on esinemise illustreerimiseks, need pole esinemine ise. Esinemisel ärge lugege slaidil olevat teksti sõna-sõnalt maha ja ärge kunagi pöörake kuulajaskonnale selga, et vaadata seda, mis slaidil kirjas. Teie ülesandeks on selgitada slaidil olevat põhjalikumalt, räägitava jutu võite kirja panna esitlusprogrammi märkmetesse või eraldi tekstidokumenti ja välja printida.

Uurimis- ja praktiliste tööde eelkaitsmisel esineb õpilane lühiettekandega (4–5 minutit). Eelkaitsmisel peab õpilane välja tooma:

- töö pealkiri;
- töö eesmärk, vastavus töö eesmärgile;
- uurimisküsimus või hüpotees;
- töö struktuur;
- töö metoodika ja selle valiku põhjendus;
- senise tööprotsessi kirjeldus;
- uurimistulemused;
- uurija / praktilise töö tegija isiklik panus;
- töö peamised väärtused ja puudused;
- edasine plaan ehk mida kavatsetakse veel teha enne töö lõplikku valmimist ja kaitsmist.

Uurimis- ja praktiliste tööde (lõpp)kaitsmisel on esitlemiseks aega 4–5 minutit. Esitlus algab pöördumisega uurimistöö komisjoni ja kohalviibijate poole ning enese tutvustamisega (taustaks töö teema, töö autori nimi, kooli ja klassiga slaid). Näiteks nii: „*Austatud komisjoni esimees, austatud komisjoni liikmed ja lugupeetud kohalviibijad. Olen 11 klassi õpilane Räägin teile ... minuti jooksul oma uurimustööst teemal*“

Esitlus võib sisaldada näiteks järgmisi slaide:

- Töö teema, töö autori nimi, kool ja klass (1 slaid)
- Teemavaliku põhjendus (1 slaid)
- Töö eesmärk (1 slaid)
- Lühike kokkuvõtte töö teooriaosast (1–3 slaidi)
- Uurimuse metoodika (1–3 slaidi)
- Uurimuse tulemused (2–6 slaidi)
- Kokkuvõtte (1–2 slaidi)
- Saadud teadmised ja kogemused (1–2 slaidi)
- Viimase slaidina võib uuesti kuvada töö teema, töö autori nimi, kooli ja klassiga slaidi.
- **Slaid on soovitatav illustreerida teemakohase visuaalse materjaliga (pildid, video).** Vajadusel võib illustreeriva materjali jaoks teha eraldi slaidid.

- Kogu esitlus peab andma asjaga mittekursis olevale kuulajale selge ülevaate tehtust. Praktiliselt loodud eset/toodet tuleb esitlusel demonstreerida, võimaluste puudumisel või praktilise ürituse puhul näidata sellest pilte/videot.

Esinemine lõpeb kuulajate tänamisega, näiteks nii: „*Lugupeetud komisjoni esimees, austatud komisjoni liikmed ja kohalviibijad, tänan teid kõiki kuulamast! Olen valmis vastama teie küsimustele.*“

Soovitused esitluse kujundamiseks

• **Kasutage kujundust.** Kujunduseta jätmine jätab tööst lohaka mulje, eriti kui esinevad ka mõned vead. Kujunduseta jätmine võib ka vihjata, et ega te uurimistööga erilist vaeva pole viitsinud näha. Võite kasutada esitlusprogrammi kujundusmalle, need on tehtud professionaalide poolt. PowerPoint võimaldab kujundusmallidel muuta ka värve ja fonte. Kujundusmalli võite otsida ka veebist või luua ise (Vaade > Juhtslaid). Kujunduselemendid peavad sobima teie teemaga. **Esitlusel peab olema ühtne ja läbiv stiil.** Tiitelslaidi võib kujundada ülejäänud esitlusest veidi erinevalt.

Uurimistöö eesmärk

- tutvuda otsingutingimuste määramise võimalustega
- võrrelda suuremaid otsingumootoreid otsingutingimuste määramise võimaluste osas

Uurimistöö eesmärk

- tutvuda otsingutingimuste määramise võimalustega
- võrrelda suuremaid otsingumootoreid otsingutingimuste määramise võimaluste osas

! Ärge kasutage kirjut tausta. Kirjult taustalt on raske teksti lugeda. Kui teile tundub, et slaid on liiga tühi, lisage slaidipõhjale teemakohane pilt või kujunduselement (PowerPointis saab kõigile slaididele korraka lisada Vaade > Juhtslaid aknas).

UURIMISTÖÖ EESMÄRK

- uurida C-vitamiini tähtsust organismile
- määrata C-vitamiini sisaldus keedetud kartulis eri kartulisortidel
- hinnata kartuli tähtsust C-vitamiini allikana

UURIMISTÖÖ EESMÄRK

- uurida C-vitamiini tähtsust organismile
- määrata C-vitamiini sisaldus keedetud kartulis eri kartulisortidel
- hinnata kartuli tähtsust C-vitamiini allikana

Teksti suurus väike, liiga palju teksti ühel slaidil.

! Slaidid peavad olema nähtavad ka neile, kes istuvad tagumises reas, seega kirja suuruseks pealkirjadel valige vähemalt 40 punkti ja tekstil vähemalt 30 punkti. Diagrammide tekst võib olla 26–28. Pildi alla lisatava viite tekst võib olla väiksem.

! Ärge kasutage liiga kitsaid või keerulisi fonte, mida on raske lugeda.

! Kui tekst ei mahu ühele slaidile ära, siis paigutage see mitmele. Pealkiri ei pea sel juhul korduma ja pealkirjata slaidil võib teksti olla seetõttu pisut rohkem.

Kokkuvõte

Ravimtaim – taim või taime osa, mida hirvatatakse ravimainete poolt. Taimede teraviljast riigi õpiti taime loomade käitumist jälgides.

Ravimtaimede toime

- spetsiifilisele eesmärgile
- immuunsüsteemi tugevdamiseks
- valu vaigistamiseks

Kõrvaltoimed

- 81% kasutab ravimtaimi
- 14% ei usu ravimtaimidesse

Ravimtaimi taime kasutada

- halguste eritõrjumiseks
- halguste algstaadiumis
- parafarmakoloogilise põlvkonnaga

Kokkuvõtte võiks olla

- köömened, meliss, tatarneel
- kummel, salvei, leevik, mustikas
- ingver, piparmünt, lavendel

Kokkuvõte

Ravimtaim – taim või taime osa, mida hinnatakse raviomaduste poolest.

Taimede tervistavat mõju õpiti tundma loomade käitumist jälgides.

Ravimtaimede toime

- spetsiifilistele elunditele
- immuunsüsteemi tugevdamiseks
- valu vaigistamiseks

Küsitlusest

- 81% kasutab ravimtaimi
- 14% ei usu rahvameditsiini

Ravimtaimi tuleks kasutada

- haiguste ennetamiseks
- haiguse algstaadiumis
- paralleelselt põhiraviga

Koduapteegis võiks olla

- köömned, meliss tammekoor
- kummel, saialill, leesikas, mustikas
- ingver, piparmünt, lavendel

● Tekstivärv ja taustavärv peavad olema kontrastsed. Valgustatud klassiruumi korral kasutage tumedat teksti ja heledat tausta.

● Tausta valikul mõelge ka sellele, kas te lisate taustale pilte. Kui lisatav pilt on mingit värvi taustal, siis valige sama värvi taust või muutke pilditaust läbipaistvaks.

Maikelluke

- Kõik taimeosad on mürgised
- Marjad punased ja magusa maitsega
- Surmav kogus on 6-8 marja

Harilik maikelluke, Aitlaap: <https://et.wikipedia.org/wiki/Maikelluke>, 13.8.2017, 12:22

Maikelluke

- Kõik taimeosad on mürgised.
- Marjad punased ja magusa maitsega.
- Surmav kogus on 6-8 marja.

F. E. Köhler „Harilik maikelluke“ Avalik omand

● Kasutage esitluse illustreerimiseks pilte – üks pilt ütleb rohkem kui 1000 sõna. Kõige sobivam on kasutada enda tehtud fotosid. Tavaliselt ei paigutata ühele slaidile mitut pilti. Teksti ja pildi paigutamisel kõrvuti ei tohi tekst valguda pildi peale. Samas esitluses ei soovitata läbisegi kasutada fotosid ja joonistusi.

Mürgised taimed

Üksain sisalduvad mürgid võivad kahjustada silmi ja hingamisteed.

Kallikupp on veidi mürgine ja seda kirjatakse si ole soovitatav kile suhu panna.

Mürgiseid ühendeid sisalduvad kõik taimed, eriti lilled ja seemned. Punased ja magusa maitsega marjad võivad peibutada lapsi maistama, kuid 6-8 maikellukese marjad on juba surmav kogus.

Italiik kuustõrvetud mürgitus on sama nagu maikellukesele süütu rõõgen.

Maikelluke

- Kõik taimeosad on mürgised.
- Marjad punased ja magusa maitsega.
- Surmav kogus on 6–8 marja.

F. E. Köhler „Harilik maikelluke“ Avallik omand

• Slaidil on vaikimisi täpid. Kasutage neid teksti liigendamiseks. Täpikeste puhul püüdke järgida 6 x 6 reeglit – kõige rohkem kuni kuus loetelutäpikest igal slaidil ja maksimaalselt kuus sõna loetelutäpikese kohta.

UURIMISTÖÖ EESMÄRK

- Uurida C-vitamiini tähtsust, määrata C-vitamiini sisaldus erinevates kartulisortides jodomeetrilise tiitrimismeetodiga ja võrrelda erinevate sortide C-vitamiini sisaldust

UURIMISTÖÖ EESMÄRK

- uurida C-vitamiini tähtsust organismile
- määrata C-vitamiini sisaldus keedetud kartulis eri sortidel
- hinnata kartuli tähtsust C-vitamiini allikana

• NB! See, et slaidil on vaikimisi täpid, ei tähenda, et kogu tekst tuleb loetellu panna. Viimaste disainisoovituste kohaselt iga lõiku täpiga ei alustata, lõikude vahele jäetakse pisut suurem vahe ja täppe kasutatakse ainult loetelu tegemiseks.

Amigurumi tehnika

- Kõik detailid heegeldatakse (või kootakse) ringselt ja seejärel õmmeldakse kokku.
- Lihtsamad amigurumi mänguloomad valmivad elementaarsete võtete abil, milleks on kinnissilmus, kasvatamine ja kahandamine, keerulisemate asjade tegemisel võivad lisanduda sambad.

Amigurumi tehnika

Kõik detailid heegeldatakse ringselt ja seejärel õmmeldakse kokku.

Kasutatakse heegeldamisvõtteid

- kinnissilmus
- kasvatamine
- kahandamine

Keerulisemate asjade tegemisel võivad lisanduda sambad.

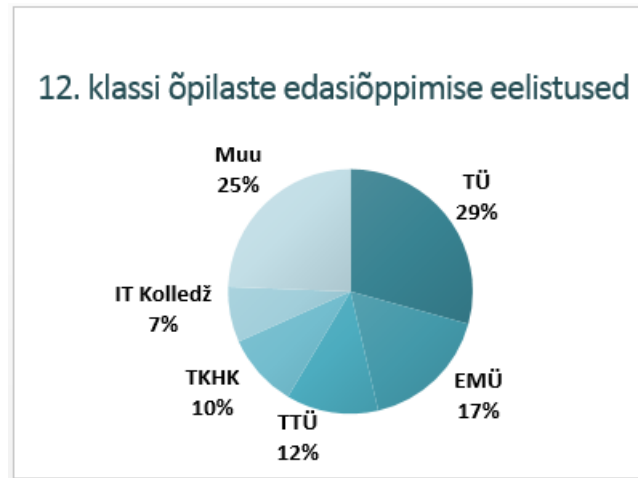
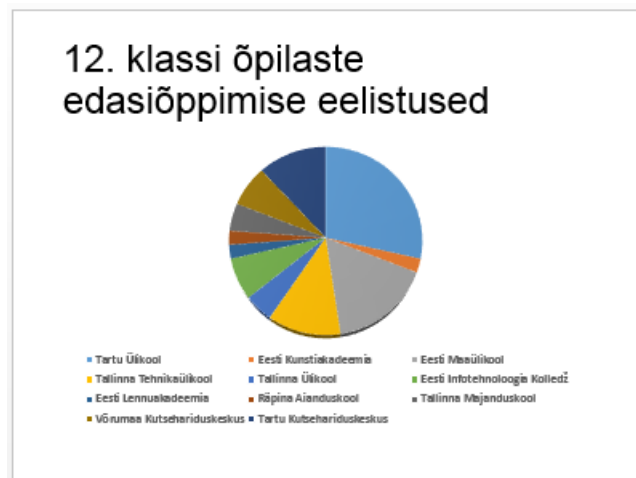
- Kasutage esitluse illustreerimiseks pilte. NB! Ärge kuhjake slaidi piltidega üle!

Amigurumi tehnika

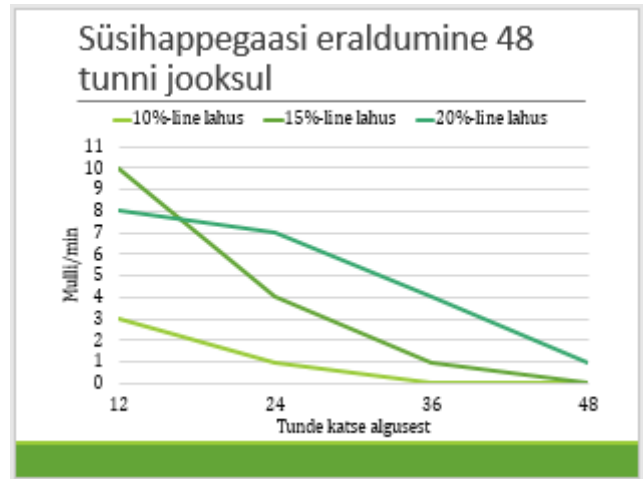
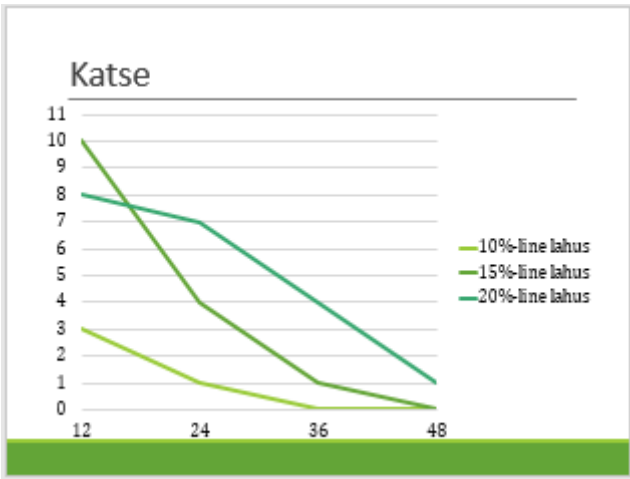
- Detailid heegeldatakse ringselt
- Heegeldamisvõtted
 - kinnissilmus
 - kasvatamine
 - kahandamine
 - sambad
- Ömmeldakse kokku

- **Sektordiagramm esitab terviku jaotumist osadeks ehk protsendilist jaotust.**
 - Paigutage sektorid suuruse järgi, alustades kella 12-st ja liikudes päripäeva.
 - Sektoreid kuni kuus. Kui rohkem, ühendage väiksemad sektorid üheks sektoriks nimega Muu ja paigutage see viimaseks.
 - Tähelepanu juhtimiseks võib olulise sektori ringist välja tõsta.
 - Sektori juurde paigutage sektori nimetus ja protsent, legend kustutage.
 - Värvide valikul eelistage ühe värvi erinevaid toone.

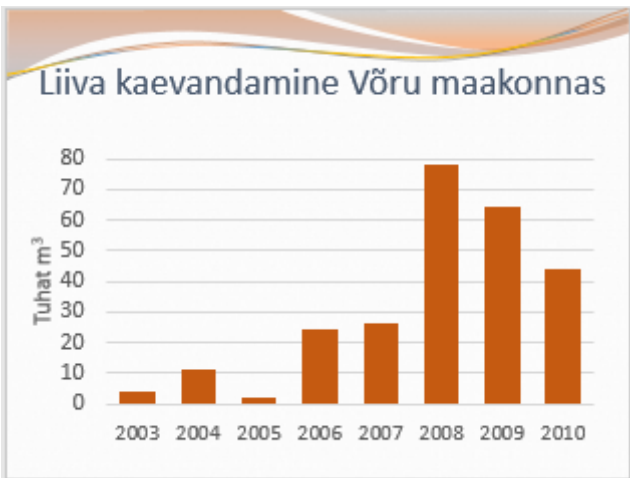

- **Joondiagramm sobib muutuse esitamiseks.** Joondiagramm ei sobi hulga esitamiseks.
 - Joondiagrammi Y-telg esitab tavaliselt mingit kogust või protsenti, X-telg on enamasti ajatelg.
 - Joondiagrammi Y-telje alguspunkt ei pea alati null olema.
 - Kui teljel on arvud, lisage teljetitlid (aastaarvud on tavaliselt ka tiitlita arusaadavad).
 - Ei soovitata üle nelja joone ühel diagrammil.

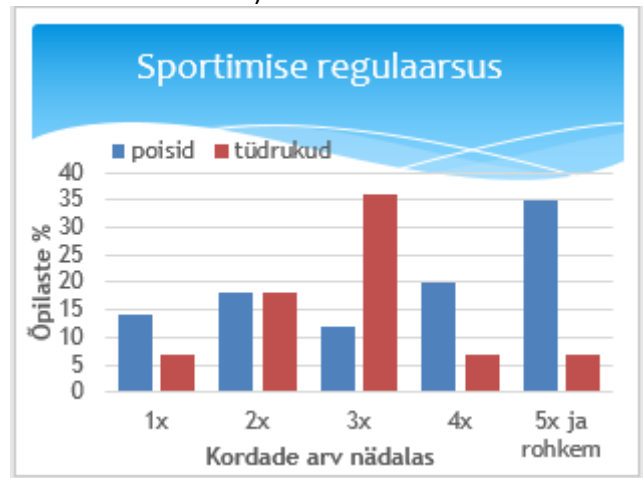

● Püsttulpdiagramm esitab nähtuse hulka, muutust või suundumust üldjuhul aja suhtes.

- Tulpdiagrammil peab Y-telje alguspunkt alati olema null.
- Kui teljel on arvud, lisage teljetiitlid (aastaarvud on tavaliselt ka tiitlita arusaadavad).

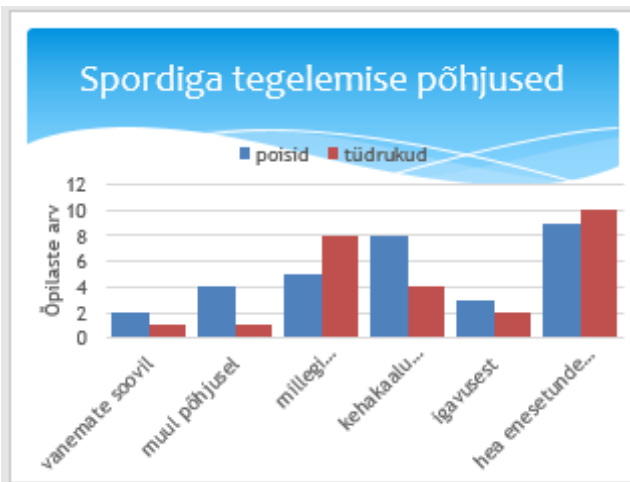
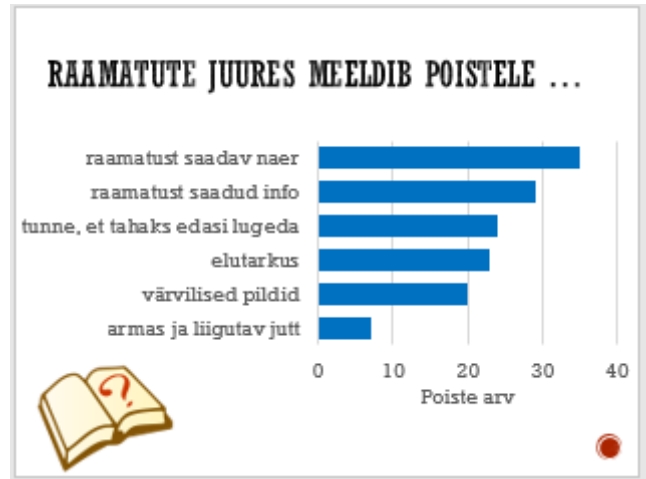
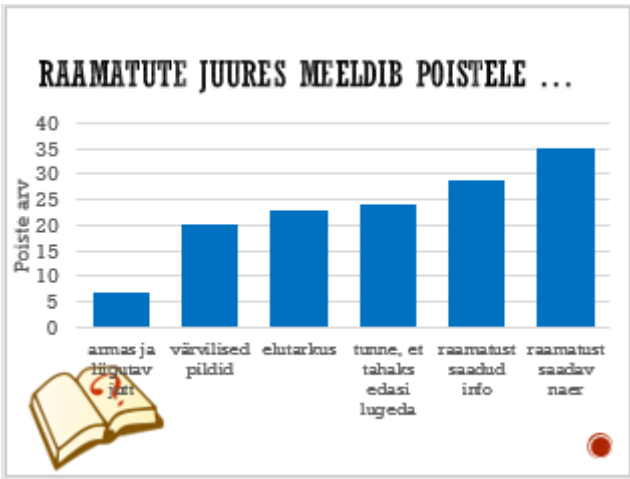

● Kui võrreldakse erinevaid hulkasid, tuleb võrdlus teha protsentides (selles näites on poisid ja tüdrukuid erinev arv).

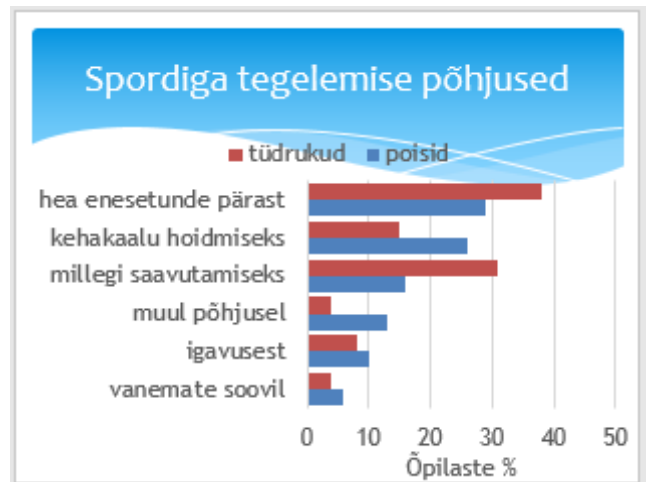

● Lihtne rõhttulpdiagramm esitab ühe nähtuse eri osade hulcade võrdlust.

- Rõhttulpdiagrammis tuleb X-teljele panna hulk (pidev suurus) ja Y-teljele mittepidev suurus. See võimaldab panna Y-teljele skaala tähistele pikad nimetused ühele reale.
- Kui pole vajalik tulpade kindel järjestus (ajaline, vanuseline vms), paigutatakse tulbad pikkuse järgi (andmeid sorteerides). Pikim tulp võib olla kõige esimene või kõige viimane. Nii on tulpasid kergem võrrelda.
- Kui teljel on arvud, lisage teljetiitlid (aastaarvud on tavaliselt ka tiitlita arusaadavad).

! Kui võrreldakse erinevaid hulkasid, tuleb võrdlus teha protsentides (selles näites on poisse ja tüdrukuid erinev arv).

• Ja nüüd kõige tähtsam. Näidetes toodud slaidid pärinesid erinevatest esitlustest ja seetõttu on nende kujundus erinev. **Esitlusel peab olema ühtne ja läbiv stiil, st ühe esitluse raames peavad kõik slaidid olema sarnase kujundusega; tekstikastide, diagrammide, piltide paigutusega jne).** Uurimistöö esitluse puhul vältige efektide ja animatsioonide liigset kasutamist.

• Ilma autorile viitamata ei tohi teiste poolt loodud materjale oma esitluses kasutada. Viidata võib eraldi slaidil, piltide puhul ka pildi all. Viitamisel tuleb ära näidata autori nimi (kui on), teose nimetus ja avaldamisallikas (vt [Autoriõiguse seadus § 19](#)). Viide veebilehele võib olla ka hüperlingina. Avatud sisulitsentside puhul soovitatakse lisada ka litsents.

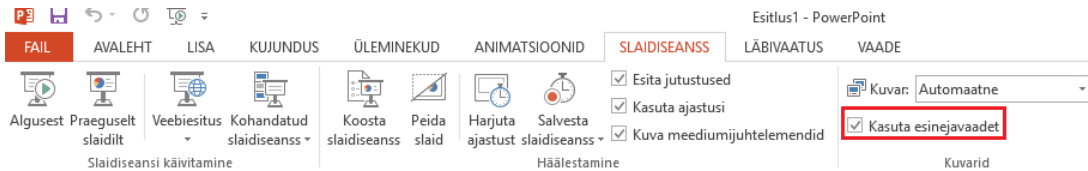
PowerPoint – klaviatuuri lühikäsud

- **Esitluse alustamine esimesest slaidist** – vajutage klaviatuuril F5
- **Esitluse alustamine sealt, kust soovite** – minge soovitud slaidile ja vajutage Shift+F5 (Shifti all hoides F5).
- **Liikumine järgmisele slaidile** – klõpsake vasaku hiireklahviga või vajutage klaviatuuril tühik, Enter, nool alla, nool paremale, Page Down või n (nagu next)

- **Liikumine eelmisele slaidile** – klõpsake parema hiireklahviga või vajutage klaviatuuril Backspace, nool vasakule, nool üles, Page Up või p (nagu previous)
- **Liikumine kindlale slaidile** – vajutage klaviatuuril soovitud slaidi numbrit (näiteks 3) ja seejärel Enter
- **Liikumine 1. slaidile ehk algusse** – vajutage klaviatuuril 1 ja seejärel Enter
- **Esitluse lõpetamine** – vajutage klaviatuuril ESC

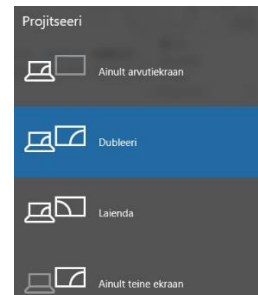
Projektori kasutamine

PowerPointiga esitluse näitamisel on Slaidiseanss-menüüs vaikimisi linnuke, et kasuta esinejavaadet.

See on selline vaade, et esineja näeb arvutiekraanil slaidi, järgmist slaidi ja märkmeid, vaatajad näevad aga seinakraanilt täisekraanisuurust slaidiseanssi. Esinejavaadet kasutades läheb PowerPoint Laienda-projektseerimisrežiimile.

Juhul kui esitluse sulgedes on vaja, et seinakraanil oleks sama pilt nagu arvutiekraanil, vajutage **Win+P** ja määrata projektseerimisrežiimiks Dubleeri.

Lisaks esitlustest

- <https://vimeo.com/21010993>
- <https://www.youtube.com/watch?v=nVFP3bgy4tA>
- <http://avalikesinemine.net/video-naitamine-raagin-sulle-kuidas-seda-paremini-teha/>
- <http://avalikesinemine.net/powerpoint-presenters-view-kuidas-seda-kasutada/>
- <http://avalikesinemine.net/10-asja-mida-konet-testides-peaksid-tegema/>

Diagrammide loomise soovitusel on pärit Statistikaameti koolinurgast:

<http://www.stat.ee/files/koolinurk/abiks/graafile/>